

4. Sporen amyloïd of dextrinoïd.
5. Sporen dextrinoïd en ellipsoïd. Eén vondst in dennenbos in Schotland. *S. pearsonii* Bas
5. Sporen amyloïd en ellipsoïd of rond.
6. Sporen rond. Cheilocystiden afwezig. Tussen mos in open terreinen en bossen in Verenigde Staten, Zweden, Schotland en Nederland.
S. contortipes (Smith & Stunz) Heinem. & Thoen
6. Sporen ellipsoïd. Cheilocystiden talrijk. In bundels tegen en naaste rotte *Picea*-stam in Noorwegen.
S. fimbriata Gulden et al.
4. Sporen inamyloïd. Bij bomen op plaatselijk verrijkte arme zandige grond in Europa en Verenigde Staten. *S. odorata* (Cool) Bas

LITERATUUR

- Bas, C., 1965. The genus *Squamanita*. Persoonia 3: 331-359.
- Heinemann, P. & D. Thoen, 1973. Observations sur le genre *Cystoderma*. Bull. trimest. Soc. mycol. Fr. 89: 5-34.
- Smith, A.H., 1957. Additional new or unusual North American agarics. Beih. Sydowia 1: 46-61.

Coolia 37: 49-50. 1994.

TWEE DODELIJKE GEVALLEN VAN VERGIFTIGING DOOR AMANITA PHALLOIDES

R.S. ten Cate, Burchtlaan 9, 2242 GH Wassenaar

In the autumn of 1993 two people died of *Amanita phalloides* poisoning. People who have eaten *A. phalloides* are advised to be treated as soon as possible.

In het najaar van 1993 traden er kort na elkaar twee vergiftigingsgevallen op met *Amanita phalloides*, de Groene knolamaniet, beide met dodelijke afloop.

Het eerste geval betrof een vrouw die, op het terrein van de psychiatrische kliniek waar zij werd verpleegd, een exemplaar van de Groene knolamaniet had gegeten om een einde aan haar leven te maken. Toen zich de verschijnselen van deze intoxicatie manifesteerden (hevige misselijkheid en diarree) waren haar artsen niet overtuigd van de waarheidsgetrouwheid van haar mededelingen. Door Dr. C. Bas werd onderzoek gedaan naar de maaaginhoud van de patiënt waarbij aan de half verteerde resten door microscopisch onderzoek toch nog kon worden vastgesteld dat het inderdaad om een *Amanita* ging. Op het terrein van de inrichting werden ook exemplaren van de Groene knolamaniet, *Amanita phalloides*, aangetroffen. Patiënte werd in een ziekenhuis opgenomen en binnen één week met een ernstig falen van de leverfuncties aan een acuut buikbeeld overleden.

De andere patiënt was een 71-jarige dame die gewend was om paddestoelen voor consumptie te verzamelen en in een ziekenhuis werd opgenomen met dezelfde klachten. Zij

vermoedde al dat zij zich had vergist en (een gedeelte van) een *Amanita phalloides* had gegeten. Door de staf van dit ziekenhuis werd bij mij navraag gedaan of dit mogelijk was. De vraag kon bevestigend worden beantwoord omdat wij bij een excursie op dezelfde dag en op een aangrenzend terrein een prachtig exemplaar van deze paddestoel hadden bekeken. Patiënte had de paddestoel geplukt in Meijendel, wij vonden deze in het aangrenzende Voorlinden. Ook de verschijnselen waren zodanig dat patiënte direct werd overgeplaatst naar de beademingsafdeling waar zij na drie weken eveneens onder dezelfde verschijnselen overleed.

In 1983 verscheen de laatste mededeling over drie gevallen van *Amanita phalloides*-vergiftiging in Nederland (Gesink-Van der Veer et al., 1983).

In 1985 verscheen in "Het Beste" (Bobin, 1985) een artikel over de Franse huisarts Bastien die een therapie voor de vergiftiging had aanbevolen en het bewijs van de doeltreffendheid hiervan leverde door zich met *Amanita phalloides* te vergiftigen en daarna de therapie op zichzelf toe te passen. Hij bleek dit experiment enkele malen overleefd te hebben. Dit artikel deed in Nederland onder de mycologen nogal wat stof opwaaien. Dit was al eerder gebeurd in Frankrijk waar deze therapie voor 1980 was gepubliceerd.

In 1981 publiceerden medewerkers van het Intoxicatiecentrum van de Universiteit van Angers een mededeling (Dumont et al., 1981) in The Lancet waarbij zij beschreven de therapie van Bastien bij 30 patiënten te hebben toegepast. Ook uit Nancy (Larcen et al., 1977) verscheen een mededeling over succes van deze behandeling.

In alle publicaties wordt er de nadruk op gelegd dat deze therapie slechts resultaat heeft wanneer binnen 6 uur na de eerste verschijnselen van maagdarmklachten wordt ingegrepen.

Intussen is in Frankrijk deze therapie geheel verlaten, terwijl ook in Zweden en Duitsland de toxicologen aanraden om deze patiënten palliatief (alleen met verzachtende maatregelen) te behandelen. Een levertransplantatie kan tot de mogelijkheden behoren. Het Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne in Bilthoven (mond. meded., Van der Bragt) deelde desgevraagd mede de Bastien-therapie niet te ondersteunen omdat daar geen gecontroleerd klinisch onderzoek naar is gedaan.

De les die uit bovenstaande is te trekken is de volgende:

Mycologen en amateurmycologen hebben eerder de kans met een paddestoelenvergiftiging geconfronteerd te worden dan anderen. Zodra iemand die paddestoelen heeft gegeten verschijnselen vertoont van braken en diarree, aarzel dan niet om te adviseren de patiënt zo spoedig mogelijk op te nemen. Bij een *Amanita phalloides*-vergiftiging kan een nacht er overheen laten gaan de dood van betrokkene betekenen! Een afdoend antidotum (tegengif) voor de phalloidinevergiftiging is nog niet bekend.

LITERATUUR

- Bobin, C., 1985. Dr. Courage en de dood in het bos. Het Beste, september 1985: 81.
 Dumont, A.M. et al., 1981. Management of *Amanita phalloides* poisoning by Bastien's regimen. The Lancet, March 28: 722.
 Gesink-Van der Veer, B.J., H. Dik en F.A. de Wolf, 1983. Cave fungos! Ned. Tijdschr. Geneesk. 127: 1609.
 Larcen, A. et al., 1977. Le traitement de l'intoxication phalloïdienne. Nouvelle Presse médicale, 6, no.36: 3330.